

Μετά τη μάχη στο Χάνι της Γραβιάς (8 του Μάη 1821), ο Ομέρ Βρυώνης αποφάσισε πως έπρεπε να μείνει στη Ρούμελη και να ξεκαθαρίσει τους επαναστάτες. Ειδοποίησε να στείλουν άλλον στον Μοριά, όπου ο ξεσηκωμός φούντωνε. Διαλέχτηκε ο Μπαϊράμ πασάς που μόλις είχε σκορπίσει τους επαναστάτες της Χαλκιδικής. Ξεκίνησε από τη Μακεδονία με 8.000 άντρες. Σκόπευε να ενωθεί με τον Κιοσέ Μεχμέτ που τον περίμενε με άλλους 4.000, στον Κάτω Δομοκό. Από εκεί, η στρατιά τους θα κατέβαινε στην Πελοπόννησο.

Οι Έλληνες οπλαρχηγοί μαζεύτηκαν στο Εργίνι της Ρούμελης, να δουν τι θα κάνουν. Η αρχηγία δόθηκε τιμητικά στον Δυοβουνιώτη. Στον Γκούρα ανατέθηκε η διοίκηση του στρατού. Ο γέρο Δυοβουνιώτης γνώριζε καλά τα περάσματα. Πρότεινε να πιάσουν τα στενά της Λοκρίδας, κοντά στο ακατοίκητο χωριό των Βασιλικών. Η φυσική οχύρωση του τόπου ίσως να εξισορροπούσε την άνιση αριθμητική δύναμη των αντιπάλων. Οι Έλληνες, όλοι κι όλοι, δεν ξεπερνούσαν τους χίλιους. Η πρόταση εγκρίθηκε.

Ο Μπαϊράμ πασάς φάνηκε μπροστά στα στενά, στις 25 Αυγούστου 1821. Έστειλε 500 καβαλάρηδες να δουν, τι γίνεται. Γύρισαν 65 λιγότεροι. Αποφάσισε να πάρει τα στενά με έφοδο. Άφησε τις άμαξες στο χωριό Πλατανιά, έβαλε μπροστά τα κανόνια, στη μέση τους πεζούς και πίσω το ιππικό. Στις 26, διέταξε επίθεση.

Ο Δυοβουνιώτης τους άφησε να μπουν για καλά στα στενά, πριν να αρχίσει το τουφεκίδι. Στην έξοδο, ο Γκούρας χτυπούσε όσους περνούσαν. Όμως, οι Τούρκοι δεν το έβαλαν κάτω. Συνέχισαν να προωθούνται και, με τον όγκο τους, ανάγκασαν τους Έλληνες να αρχίσουν υποχώρηση. Από μακριά, από τη μεριά της Λιβαδειάς, φάνηκαν να έρχονται 250 Έλληνες οπλισμένοι. Ο Γκούρας φωτίστηκε. Φώναξε στους άλλους:

«Κρατάτε κι έρχεται ο Δυσσέας».

Το φώναξε στους Έλληνες για να το ακούσουν οι εχθροί. Η μπλόφα έπιασε. Νόμισαν πως έφτανε ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, ο τρόμος των Τούρκων. Πανικοβλήθηκαν κι έχασαν τη συνοχή τους. Γύρισαν προς τα πίσω. Με γοργή κίνηση, ο Γκούρας τους υπερφαλάγγισε από την πλαγιά. Τους χτυπούσε, καθώς υποχωρούσαν. Το αποτέλεσμα ήταν ανέλπιστο για τους Έλληνες: 1.200 οι Τούρκοι νεκροί, 1500 οι τραυματίες, 220 οι αιχμάλωτοι, 800 άλογα και 18

σημαίες τα λάφυρα. Οι Έλληνες είχαν 42 νεκρούς και 35 τραυματίες.

Κανένας δεν ξανάκουσε για τον Μπαϊράμ πασά.

(τελευταία επεξεργασία, 25 Αυγούστου 2021)